

มาตรการป้องกันและปราบปรามการทารุณกรรมสัตว์ กรณีศึกษาการค้าสุนัขข้ามชาติ

Legal Measures for the Prevention of Cruelty to Animals :
a Case Study of Transnational Dog Trafficking

สุพรรณิการ์ กิ่งทอง¹

Supannika Kingthong¹

บทคัดย่อ

มนุษย์กับสุนัขมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมาช้านาน โดยมนุษย์ได้นำสุนัขมาเลี้ยงเป็นเวลานานกว่า 12,000 ปี มนุษย์มองเห็นความฉลาด ความซื่อสัตย์ อดทน แข็งแรง มีสายตาดี มีความสามารถตามกลิ่นได้ดีเยี่ยม จึงถูกมนุษย์นำไปใช้งานหลากหลาย เช่น การเฝ้ายาม ตรวจหาระเบิด ตรวจหายาเสพติด ต้อนฝูงสัตว์ ลากสัมภาระ ช่วยเหลือผู้ประสบภัย และเลี้ยงไว้เป็นเพื่อน จากค่านิยมการรับประทานเนื้อสุนัข จนกลายเป็นการลักลอบค้าเนื้อสุนัขไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งสุนัขมีชีวิตและสุนัขชำแหละแปรรูปแล้ว ก่อให้เกิดกระแสการต่อต้านจากกลุ่มผู้รักสัตว์ เกิดความขัดแย้งกับกลุ่มผู้ลักลอบค้าและมีการจับกุมผู้ลักลอบค้าสุนัขข้ามชาติเหล่านั้น

การลักลอบค้าสุนัขข้ามชาติในประเทศไทย กลุ่มผู้รักสัตว์เห็นว่าการกระทำของกลุ่มผู้ลักลอบค้าเนื้อสุนัข เป็นการกระทำทารุณสัตว์เพราะสุนัขเป็นเพื่อนของมนุษย์ มิใช่นำมาเป็นอาหาร เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของกฎหมายที่จะใช้ในการป้องกันการทารุณสัตว์และการลักลอบค้าสุนัขข้ามชาติมีบทบัญญัติในลักษณะห้ามการกระทำทารุณสัตว์อยู่ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 381 และมาตรา 382 ในภาคความผิดโทษไม่ครอบคลุมและไม่ชัดเจนเพียงพอที่จะให้ความคุ้มครองป้องกันการทารุณสัตว์ได้ แม้ว่าปัจจุบันได้มีพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.2557 ออกมาบังคับใช้แล้วเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ.2557 แล้วก็ตาม พบว่ายังมีบางเรื่องบางประเด็นควรได้รับการปรับปรุงเพิ่มเติม โดยเฉพาะในส่วนของมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับบทลงโทษ แต่ก็ถือได้ว่าร่างพระราชบัญญัตินี้มีความก้าวหน้าขึ้นระดับหนึ่ง และที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่งก็คือ ประเด็นทรัพย์สินของกลางที่มีชีวิต เช่นสุนัขและสัตว์ป่าอื่นๆ การเก็บรักษาทรัพย์สิน (สุนัข) ของกลางดังกล่าวแตกต่างจากทรัพย์สินทั่วไป สุนัขเป็นทรัพย์สินของกลางที่มีชีวิตต้องมีค่าใช้จ่ายในการดูแลทุกวัน การชดเชยค่าใช้จ่ายในการดูแลทรัพย์สินของกลางที่มีชีวิตเหล่านี้ ควรกำหนดไว้ในบทบัญญัติของกฎหมายให้ชัดเจนและมีความสมบูรณ์มากขึ้น

คำสำคัญ: ป้องกันและปราบปราม, ทารุณกรรมสัตว์, ค้าสุนัขข้ามชาติ

¹ นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา ปัจจุบันทำงานตำแหน่งนิติกร สำนักงานอัยการคดีปกครอง

Abstract

Humans have been very familiar with dogs for a long time. People have treated dogs as their pets for longer than 12,000 years. This is because of their smart, loyal, patient, strong qualifications. They also have good eyesight and smelling ability. That is why dogs are trusted to be responsible in many jobs such as security , bomb scan, drugs scan, shepherd, stuff drag, disaster victims assistance However, there are some groups of people who are in favor of dog meat. This popularity causes dog trafficking which exports both alive dogs and dog meat to neighbouring countries, As a result, many of people who love dogs counter dog consumption against all business of dog export.

The counter – dog trafficking groups conceive that the dog trafficking is very cruel because dogs are pets which are different from other animals. Basically a pet is like a friend of human, it is not for being food. Considering all provisions of Thai law relating to the counter- animal maltreatment and trafficking, only articles 381 and 382, in the petty crimes part of the criminal code are involved, but they are not efficient enough to protect abused or maltreated animals. Although The Prevention of the Cruelty to Animal and Welfare to Animal Act of B.E. 2557 is under the drafting process, there are some subjects which should be amended especially measures for penalty. However this can show a progress of the Act. Moreover an issue of the expenses for taking care of alive dogs and animals should be defined clearly and completely as they cannot be stored as a thing during the case proceedings.

Keywords: Prevention, Cruelty to Animals, Dog Trafficking

1. บทนำ

ภาพข่าวจากสื่อมวลชนทั้งโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และข่าวที่ปรากฏทางสื่อออนไลน์ ในเรื่องการทารุณกรรมสัตว์ในรูปแบบต่างๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย การนำสัตว์ปามากักขังในตึก เช่น เสือ ลิง ชู จระเข้ การฆ่าสัตว์ป่าบางประเภทเพื่อต้องการบริโภคอวัยวะบางส่วน เช่น อังตืนหมี ตีงู เลือดค่าง ฯลฯ หรือการฆ่าช้างป่าเพื่อเอางา ตลอดจนข่าวการนำเนื้อสุนัขมาปรุงเป็นอาหาร จนเกิดขบวนการค้าสัตว์ป่าและขบวนการค้าสุนัขข้ามชาติ ข่าวต่างๆ เหล่านี้ได้ถูกตีพิมพ์เผยแพร่ไปทั่วโลกจนทำให้ประเทศไทยถูกมองจากนานาชาติว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการละเมิดสิทธิสัตว์ หรือทารุณกรรมสัตว์ ทำให้นานาชาติประณามประเทศไทยเหล่านั้นเคยใช้เป็นข้ออ้างในการกีดกันทางการค้ามาแล้ว² ทั้งนี้การทารุณกรรมสัตว์เหล่านี้ยังไม่นับรวมการทารุณในรูปแบบอื่นๆ เช่น การเลี้ยงในที่คับแคบ วิธีการฆ่าสัตว์ที่นำมาเป็นอาหาร เช่น หมู วัว ควายด้วยวิธีที่ไม่เหมาะสม สัตว์ต่างๆ ในโลกนี้ต่างก็มีชีวิตเลือดเนื้อและมีความรู้สึกเจ็บปวดเช่นเดียวกับมนุษย์ จึงไม่สมควรที่มนุษย์ทุกหมู่เหล่าโดยเฉพาะ คนไทยซึ่งส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธจะไปทำร้ายหรือทารุณกรรมสัตว์ เพราะการทำร้ายสัตว์ การเบียดเบียนสัตว์ถือว่าเป็นการทำผิดศีลและเป็นบาป

สัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึก มีจิตใจ มีความสามารถในการรับรู้ความสุข ความทุกข์ ความเจ็บปวด และความต้องการตามธรรมชาติเช่นเดียวกับมนุษย์ สัตว์ที่ถูกทำทารุณโดยฝีมือมนุษย์ ย่อมได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมาน แต่สัตว์เหล่านั้นไม่สามารถเรียกร้องใดๆ ได้ ในเมื่อมนุษย์เราถูกจัดให้อยู่ในลำดับที่เหนือกว่าสัตว์ ดังนั้น สัตว์จึงถูกมนุษย์มองว่า เป็นสิ่งที่มีอยู่เพื่อประโยชน์ของมนุษย์ มนุษย์จะทำอะไรกับสัตว์อย่างไรก็ได้ สัตว์จึงมีสถานะเป็นเพียงทรัพย์สินของมนุษย์ และถูกปฏิบัติเยี่ยงทรัพย์สินอย่างหนึ่งเท่านั้น สัตว์จึงถูกมนุษย์นำไปใช้ประโยชน์ตามความต้องการของมนุษย์ เช่น ใช้เป็นอาหาร เลี้ยงไว้เป็นเพื่อน เลี้ยงไว้ใช้งาน เพื่อการกีฬา เพื่อการบันเทิง เพื่อการวิจัยทางการแพทย์ อย่างไรก็ตามก่อนที่สัตว์เหล่านั้นจะตอบสนองความต้องการของมนุษย์ได้ จะต้องถูกฝึกถูกบังคับ สัตว์หลายตัวอาจต้องพิการหรืออาจถึงตาย การกระทำทารุณกรรมต่อสัตว์จึงสามารถพบเห็นได้ในสังคมมนุษย์ในปัจจุบัน

มนุษย์ในโลกนี้มีหลายเผ่าพันธุ์ มีวัฒนธรรมแตกต่างกันทั้งวัฒนธรรมความเป็นอยู่ วัฒนธรรมการกิน การบริโภคก็แตกต่างกันออกไป สังคมของมนุษย์ได้มีการพัฒนาเจริญขึ้น มนุษย์บางกลุ่มก็ได้ให้ความสำคัญ ต่อสัตว์ มีการบัญญัติกฎหมายขึ้นมาบังคับแต่มาตรการทางกฎหมายที่กำหนดขึ้นนั้นแต่ละประเทศก็มีความแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับว่าสังคมประเทศนั้นๆ มองคุณค่าของสัตว์อย่างไร ประเทศหนึ่งอาจมองว่าการกระทำอย่างหนึ่งเป็นการกระทำทารุณสัตว์

² สมาคมป้องกันการทารุณกรรมสัตว์แห่งประเทศไทย, (2555), **พันธกิจสำคัญของสมาคมป้องกันการทารุณกรรมสัตว์แห่งประเทศไทย**, สืบค้นเมื่อ 13 พฤศจิกายน 2555, จาก <http://www.thaispca.org/popup/thai.spca.doc>.

แต่อีกประเทศหนึ่งอาจมองว่าไม่เป็นการกระทำทารุณสัตว์ก็ได้ มุมมองเหล่านี้เองทำให้เกิดความแตกต่าง ดังนั้นการบัญญัติกฎหมายขึ้นมามีทั้งข้อดีข้อเสียที่แตกต่างกันไป

สถานการณ์ การทารุณกรรมสัตว์ในประเทศไทยได้เคยเกิดขึ้นมานานแล้วทั้งสัตว์ป่า สัตว์เลี้ยงและโดยเฉพาะอย่างยิ่งสัตว์เลี้ยง เช่น สุนัขถูกนำมาฆ่าและชำแหละเนื้อเพื่อการค้า ในประเทศไทยเกิดจากค่านิยมในการบริโภคเนื้อสุนัขของชาวไทยเชื้อสายญวน ซึ่งอพยพมาตั้งรกรากในจังหวัดสกลนครเมื่อ พ.ศ. 2427 เมื่อประมาณ 100 กว่าปีก่อน ต่อมาได้มีผู้นำมาหาประโยชน์ทางการค้าโดยใช้เนื้อสุนัขแทนเนื้อโค กระบือ³ จนถึงปัจจุบันนี้ การค้าเนื้อสุนัขได้พัฒนาเป็นธุรกิจขนาดใหญ่กลายเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของกลุ่มผู้ลักลอบค้าสุนัขข้ามชาติ ส่งออกประเทศเพื่อนบ้านตามแนวชายแดน กลุ่มขบวนการผู้ลักลอบค้าสุนัขข้ามชาติ หลายครั้งที่ถูกเจ้าหน้าที่ทำการจับกุมพบว่าสุนัขนับพันตัวที่ถูกขนย้ายเพื่อส่งไปยังปลายทางในประเทศเพื่อนบ้าน ถูกขังรวมอยู่ในกรงแคบๆ ปล่อยให้อดน้ำ อดอาหาร เป็นข่าวโด่งดังไปทั่วโลก⁴ มุมมองของผู้รักสัตว์สะท้อนว่าประเทศไทยต้องให้ความสำคัญต่อการแก้ปัญหาการกระทำทารุณกรรมสัตว์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เพื่อเป็นการแก้ภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อสายตาชาวโลก ซึ่งหากไม่สามารถแก้ภาพลักษณ์เหล่านี้ได้แล้ว ในอนาคตจะส่งผลกระทบต่อภาพรวมของประเทศไทย ทางด้านเศรษฐกิจ อาจส่งผลให้ถูกกดดันทางด้านการกีดกันทางการค้า ทางด้านสังคมอาจบ่งบอกถึงศีลธรรมจริยธรรมของคนไทยด้วย

2. การกระทำทารุณกรรมสัตว์และการค้าสุนัขข้ามชาติ

2.1 ความหมายของการทารุณกรรมสัตว์⁵ มีนักวิชาการหลายสาขาอาชีพทั้งในต่างประเทศ และนักวิชาการของไทย ได้ทำการศึกษาวิจัยและให้คำอธิบายเกี่ยวกับเรื่องของการทารุณกรรมสัตว์ในมุมมองที่แตกต่างกันอย่างหลากหลายและพยายามอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการทารุณกรรมสัตว์กับเรื่องต่างๆ ของสังคมหรือคนในสังคมที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันคำว่า “การทารุณกรรมสัตว์หรือการทารุณสัตว์” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 ไม่ได้มีการให้ความหมายไว้โดยเฉพาะ แต่มีการให้ความหมายของคำว่า “ทารุณ” ซึ่งหมายถึง ดุร้าย โหดร้าย ร้ายกาจ และคำว่า “ทารุณกรรม” หมายถึงการกระทำอย่างโหดร้าย ส่วนคำว่า “สัตว์”

³ สมาคมพิทักษ์สัตว์ไทย, (2555), *ตระเวนรับแลกถึงกับสุนัขในชนบท*, สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2555, จาก <http://www.thaiaga.org/dog-slaughter-house.php>.

⁴ ASTV ผู้จัดการออนไลน์, (2555), *เปิดเส้นทางค้าหมาข้ามโขงปลายทางเมนูหมูที่เวียดนาม*, สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2555, จาก <http://www.manager.co.th/local/view-News.aspx?NewsID=9540000101639>.

⁵ ธันว์รัตน์ ใจจนใจวรรณ, (2551), “มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันการทารุณสัตว์,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), 14-18.

หมายถึง สิ่งที่มีชีวิตซึ่งแตกต่างไปจากพรรณไม้ส่วนมากมีความรู้สึกและเคลื่อนไหวย้ายที่ไปได้เอง หรือสัตว์ที่ไม่ใช่มนุษย์ ดังนั้น การทารุณสัตว์หรือการทารุณกรรมสัตว์ ย่อมหมายถึง การกระทำความโหดร้ายต่อสิ่งมีชีวิตที่มีมนุษย์คำว่า การทารุณสัตว์ หรือการทารุณกรรมสัตว์ มีความหมายตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Animal Cruelty or Cruelty to Animal” ซึ่ง The Longman Dictionary of Contemporary English ได้ให้ความหมายของคำว่า Cruelty ไว้ว่า การตั้งใจหรือความประสงค์ที่จะทำให้คนหรือสัตว์ได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมานหรือหมายถึงรูปแบบพฤติกรรมที่มีเจตนาหรือจงใจ ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกิดความเจ็บปวดต่อคนหรือสัตว์และใน Black's Law Dictionary ได้ให้ความหมาย Cruelty to Animal ว่าหมายถึง การกระทำที่มีความมุ่งร้ายอันเป็นสาเหตุทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทรมานหรือถึงแก่ความตาย

นอกจากความหมายจากพจนานุกรมแล้ว ยังมีนักวิชาการสาขาวิชาชีพต่างๆ รวมทั้งองค์กรเกี่ยวกับการพิทักษ์คุ้มครองสัตว์ได้ให้คำจำกัดความการทารุณสัตว์ในมุมมองแตกต่างกันไปเช่น

Andrew N. Rowan (1999) ได้ให้ความหมายของการทารุณกรรมสัตว์ว่าหมายถึง การกระทำใดๆ หรือการละเลยใดๆ ต่อสัตว์ที่บุคคลมีเจตนาหรือไตร่ตรองไว้ก่อน ทำให้สัตว์นั้นได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมาน เพื่อให้คนได้รับความสุข ความสนใจหรืออื่นๆ เช่น การจุดไฟเผาหางแมวเพื่อความสนุก เป็นต้น⁶

Felthous and Kellert (1986) ได้ให้ความหมายของการทารุณกรรมสัตว์ไว้ว่า การเจตนาทำร้ายสัตว์โดยไม่จำเป็นอย่างซ้ำๆ จนเป็นเหตุให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวดทรมาน⁷

Frank R. Ascione (2001) ให้คำจำกัดความของการทารุณกรรมสัตว์ในมุมมองทางกฎหมายว่าหมายถึงพฤติกรรมของบุคคลซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม อันเป็นสาเหตุที่ทำให้สัตว์ได้รับความเจ็บปวด เดือดร้อน ทุกข์ทรมาน หรือทุกข์ยากและ/หรือตายโดยไม่มีเหตุอันสมควร แต่ไม่รวมถึงการกระทำใดๆ ที่เป็นอันตรายต่อสัตว์ซึ่งสังคมเห็นว่าไม่ควรตำหนิหรือควรให้อภัยแก่การกระทำนั้น เช่น การฆ่าที่ถูกต้องตามกฎหมายเพื่อผลประโยชน์ทางการ เกษตร หรือการวิจัยทางการแพทย์ เป็นต้น⁸

บุญเพระ แสงเทียน ให้ความหมายของการทารุณสัตว์ในมุมมองของกฎหมายว่า การทารุณสัตว์เป็นการทำอันตรายต่อร่างกายของสัตว์ รวมถึงการฆ่าอย่างทารุณโดยการทำร้ายร่างกายสัตว์ คือการทำให้สัตว์เจ็บปวดอย่างโหดร้าย เช่น เหยียนตี หรือทรมานด้วยวิธีการอันโหดร้าย ส่วนการฆ่าสัตว์โดยให้ได้รับการทุกข์ทรมานอันไม่จำเป็น คือการฆ่าสัตว์โดยวิธีการ

⁶ Jessica Vanse, Ed, (2002), “How is animal cruelty defined,” *Understanding Animal Cruelty*, 2.

⁷ Mark R. Dadds, Cynthia M. Turner, and John McAloon, (2002), “Developmental Links between Cruelty to animals and Human Violence,” *Australian New Zealand Journal of Criminology*, 5.

⁸ Frank R. Ascione, (2001), *Abuse and Youth Violence*, *Juvenile Justice Bulletin*, (Washington, Dc: Office of Juvenile Justice), 2.

ที่ทำให้สัตว์นั้นเจ็บปวดทรมานโดยไม่จำเป็น เช่น การฆ่าสุกรโดยวิธีปกตินั้นใช้ไม้ทุบหัวแล้วใช้มีดแทงคอ แต่กลับฆ่าโดยการแล่เนื้อออกทีละชิ้น เป็นต้น⁹

สทิส สิงหวิริยะ ได้อธิบายความหมายของการทารุณสัตว์ในมุมมองของนักกฎหมายว่า การทารุณสัตว์หมายถึง การแสดงความโหดร้าย ซึ่งวินิจฉัยตามความรู้สึกของคนทั่วไป ในพฤติกรรมเช่นนั้น เมื่อสัตว์ทำผิดควรลงโทษตามสมควร หากมีความประสงค์จะลงโทษ ถ้าวางโทษรุนแรงเกินไปก็จะเป็นการทารุณสัตว์¹⁰

องค์กรเกี่ยวกับการพิทักษ์สัตว์ในประเทศญี่ปุ่นชื่อว่า ALIVE (All Life in a Viable Environment in Japan) ได้ให้ความหมายการทารุณสัตว์ไว้ ได้แก่ การกระทำโดยจงใจหรือเพิกเฉยที่เป็นสาเหตุให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมานทางกายหรือจิตใจ, การละเลยไม่สนใจ ไม่เอาใจใส่ที่จะจัดหาอาหารและน้ำที่จำเป็นเหมาะสมให้, การจัดให้สัตว์มาต่อสู้กับสัตว์, การขนส่งบรรทุกสัตว์ที่ต้องเดินทางในระยะไกล จนเป็นเหตุให้สัตว์ทุกข์ทรมาน, และการวางยาหรือทำให้สัตว์พิการ¹¹

สมาคมพิทักษ์สัตว์ไทย ให้ความหมายของการทารุณสัตว์ว่า การกระทำใดๆ ที่ส่งผลให้สัตว์ต้องได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมานโดยไม่จำเป็น ไม่ว่าจะทางร่างกายหรือจิตใจของสัตว์ ทั้งทางตรงหรือทางอ้อม รวมถึงการกระทำที่กฎหมายถือว่าการทารุณกรรมสัตว์ด้วย

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.2557 ได้กำหนดคำนิยามของการทารุณกรรมหมายความว่า การกระทำหรืองดเว้นการกระทำใดๆ ที่ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมานไม่ว่าทางร่างกายหรือจิตใจ ได้รับความเจ็บปวด ความเจ็บป่วย ทุกข์ทรมาน หรืออาจทำให้สัตว์นั้นตาย และให้หมายความรวมถึงการใช้สัตว์พิการ สัตว์เจ็บป่วย สัตว์ชราหรือสัตว์ที่กำลังตั้งท้องเพื่อแสวงหาประโยชน์ ใช้สัตว์ประกอบภารกิจ ใช้สัตว์ทำงาน เกินสมควรหรือใช้ให้ทำงานอันไม่สมควรเพราะเหตุที่สัตว์นั้นเจ็บป่วย ชราหรืออ่อนอายุ

ในประเทศสหรัฐอเมริกาในมลรัฐนิวยอร์กได้มีการบัญญัติกฎหมายแห่งมลรัฐ (New York's Law of 1829) ในปี ค.ศ. 1829 โดยมีบทบัญญัติห้ามทารุณกรรมสัตว์ในมาตรา 26 ได้กำหนดห้ามบุคคลฆ่า ทำให้พิการหรือทำอันตรายหรือกระทำโดยเจตนาทารุณและทุบตีทรมานอย่างทารุณต่อม้า วัว ปศุสัตว์อื่นๆ หรือแกะ ไม่ว่าจะ เป็นของตนเองหรือผู้อื่น บทบัญญัตินี้กำหนดไว้ว่า กำหนดให้ความคุ้มครองแต่เฉพาะสัตว์ประเภทปศุสัตว์เท่านั้น แต่ก็พอจะอนุมานได้ว่าเป็นการนิยามลักษณะของการกระทำทารุณกรรมสัตว์ได้ อย่างไรก็ตามแม้ในระยะแรกลักษณะการทารุณกรรมสัตว์จะถูกทำให้ครอบคลุมเฉพาะม้า วัว ปศุสัตว์อื่นหรือแกะเท่านั้น ในเวลา

⁹ บุญเพราะ เทียนแสง, (2543), กฎหมายอาญา 3 (ภาคความผิดและภาคโทษ) แนวประยุกต์, พิมพ์ครั้งที่ 10, (กรุงเทพฯ: บริษัทวิทยุพัฒนา จำกัด).

¹⁰ สทิส สิงหวิริยะ, (2548), รวมบทความเกี่ยวกับสาระทางกฎหมาย, (กรุงเทพฯ: นิติธรรม), 10.

¹¹ ALIVE (All Life in a Viable Environment in Japan), (September 2005), "Cruelty to Animals," 3.

ต่อๆ มาลักษณะการกระทำผิดในการกระทำทารุณสัตว์นั้นได้ขยายขอบเขตลักษณะการใช้งานหรือรูปแบบการทรมานต่างๆ มากขึ้นและรวมไปถึงสัตว์อื่นๆ เพิ่มขึ้นด้วย

และในประเทศออสเตรเลีย ในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ได้แสดงให้เห็นถึงจุดมุ่งหมายในการบัญญัติกฎหมายดังกล่าวไว้ในบท 1 มาตรา 1 โดยบัญญัติว่า ความมุ่งหมายของพระราชบัญญัตินี้คือ เพื่อป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ เพื่อสนับสนุนให้มีการตระหนักในการปฏิบัติต่อสัตว์ และเพื่อปรับปรุงระดับความสำคัญของสังคมเกี่ยวกับการคุ้มครองป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ แม้ในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมสัตว์จะไม่มี การเขียนถึงจุดมุ่งหมายหรือความมุ่งประสงค์ของการบัญญัติกฎหมายไว้อย่างชัดเจน แต่ก็พอจะอนุมานได้ว่าพระราชบัญญัติดังกล่าวมีขึ้นเพื่อคุ้มครองป้องกันการทารุณสัตว์เป็นสำคัญ¹²

2.2 กฎหมายการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์

สังคมมนุษย์ที่เจริญแล้ว เห็นว่าการทำร้ายหรือรังแกผู้ที่อ่อนแอกว่า รวมถึงการรังแกสัตว์ เป็นสิ่งที่ไม่ควร พึงมีในสังคม เพราะการทารุณกรรมสัตว์มีผลกระทบที่เกิดขึ้นได้ กล่าวคือ

2.2.1 ผลกระทบต่อสัตว์ที่ถูกทารุณกรรม ไม่ว่าจะถูกทำทารุณกรรมในรูปแบบใดย่อมมีผลกระทบต่อสัตว์เสมอ ถ้าถูกกระทำทางร่างกายทำให้สัตว์บาดเจ็บหรือพิการส่งผลต่อการดำรงชีวิตของสัตว์นั้นๆ หรือถ้าถูกกระทำทารุณทางด้านจิตใจของสัตว์ ไม่ว่าจะด้วยการละเลย ไม่ให้อาหาร น้ำ หรือที่พักที่เหมาะสม ก็จะกระทบต่ออารมณ์และสภาพจิตใจของสัตว์โดยตรงกลายเป็นสัตว์ดุร้าย ทำให้สัตว์เกิดความเครียด นำไปสู่การทำร้ายหรือทำอันตรายคนอื่นได้ หรืออาจทำให้สัตว์หวาดระแวง ก้าวร้าว มีความเศร้าแก่สัตว์นั้นได้¹³

2.2.2 ผลกระทบต่อบุคคลที่กระทำ มีงานวิจัยหลายฉบับแสดงให้เห็นว่าการทารุณสัตว์จะมีผลต่อการสร้างนิสัยก้าวร้าว รุนแรง เป็นการปลูกฝังพฤติกรรมที่ไม่ดี ไม่มีศีลธรรมแก่ผู้กระทำ อาจส่งผลให้ผู้กระทำมีแนวโน้มทำร้ายผู้อื่นหรือก่ออาชญากรรม เช่น Mark R. Dadds, Cynthia M. Turner and John McAloon (2002) วิจัยถึงพัฒนาการของความสัมพันธ์ระหว่างการทารุณสัตว์และการละเมิดหรือรุกรานต่อมนุษย์ พบว่า ผู้ที่เคยทารุณสัตว์มีแนวโน้มจะทำร้ายหรือรุกรานมนุษย์มากกว่าผู้ที่ไม่เคยทารุณสัตว์¹⁴

2.2.3 ผลกระทบต่อสังคม การทารุณกรรมสัตว์ไม่เพียงแต่มีผลกระทบต่อสัตว์หรือตัวผู้กระทำเท่านั้น ยังมีผลกระทบต่อสังคมหรือชุมชนได้ ตามรายงานของ FBI ในสหรัฐอเมริกา พบว่า ประวัติการทำทารุณสัตว์เป็นอุปนิสัยที่ปรากฏอย่างสม่ำเสมอในบันทึกทางคดี การศึกษา

¹² Katrina Sharman, (2004), "Animal Law in Australia," *Animal Legal and Historical*, 4.

¹³ Mark R. Dadds, Cynthia M. Turner and John McAloon, "Developmental Links between Cruelty to animals and Human Violence," *Australian New Zealand Journal of Criminology*, 32-34.

¹⁴ Frank R. Ascione, (2001), *Animal Abuse and Youth Violence*, *Juvenile Justice Bulletin*, (Washington, Dc: Office of Juvenile Justice), 7-9.

ทางจิตวิทยาของ Roman Gleyzer และคณะ (2002) ได้ข้อสรุปว่า การแสดงออกของการทารุณสัตว์สัมพันธ์กับการก่อการทารุณหรือละเมิดต่อบุคคลอื่น และมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม¹⁵

กฎหมายป้องกันการทารุณสัตว์ในระยะแรกได้ให้ความสำคัญในเรื่องการควบคุมจริยธรรมและศีลธรรมอันดีของประชาชนควบคู่ไปกับการคุ้มครองประชาชนจากพฤติกรรมป่าเถื่อนโหดร้าย และไม่มีวัฒนธรรมเป็นสำคัญ และสถานะของสัตว์ในสังคมโบราณ สัตว์ถูกมองว่าเป็นสิ่งมีชีวิตที่แตกต่างไปจากมนุษย์โดยสิ้นเชิง เนื่องจากมีความเชื่อว่าสัตว์ไม่มีเหตุผล ไม่มีสติ ไม่มีภาษา ไม่สามารถมีความพึงพอใจ ความปรารถนา และไม่มีจิตวิญญาณ มนุษย์เท่านั้นที่มีสิ่งเหล่านี้ ผลจากความคิดความเชื่อดังกล่าวทำให้มนุษย์สามารถครอบครองสัตว์ กระทำอย่างไรต่อสัตว์ของตนก็ได้ เมื่อสังคมของมนุษย์พัฒนาขึ้น มีความเจริญมากขึ้น สังคมมนุษย์เริ่มมีความเห็นว่าการทารุณสัตว์ส่งผลกระทบต่อสังคมในลักษณะของการทำให้ภาพลักษณ์ของสังคมดูหมองในแง่ลบ เป็นสังคมไม่มีศีลธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะในสังคมที่มีการทารุณสัตว์อย่างกว้างขวาง จึงได้มีการกำหนดบทบัญญัติขึ้นมาบังคับใช้ในสังคมของตน

2.3 แนวคิดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทารุณกรรมสัตว์

แนวคิดในทางกฎหมายของมนุษย์ในยุคโบราณได้ยอมรับและรับรองว่า สัตว์เป็นทรัพย์สินที่มนุษย์สามารถครอบครองได้ และได้แบ่งสัตว์ออกเป็นสองประเภทคือ ประเภทแรก ได้แก่ สัตว์เลี้ยงหรือสัตว์ที่เลี้ยงในบ้าน (Domestic animals) โดยปกติจะมีชีวิตอยู่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ ถูกใช้เพื่อประโยชน์ของมนุษย์เจ้าของมีสิทธิเช่นเดียวกับสิทธิในทรัพย์สินอื่น ประเภทที่สองคือ สัตว์ป่าหรือสัตว์ที่ไม่ได้ถูกเลี้ยง (Wild animals) ในทางกฎหมาย ไม่ถือว่าเป็นทรัพย์สิน¹⁶ เมื่อสังคมมนุษย์เจริญขึ้น สถานะภาพของสัตว์เริ่มถูกมองต่างออกไป นักปรัชญาและศาสนามีความเห็นสอดคล้องกันว่า สัตว์มีสถานะทางศีลธรรมเพราะสัตว์สามารถมีความพึงพอใจ ทุกข์ มีความรู้สึกและสภาวะทางจิตใจเช่นเดียวกับมนุษย์ แม้มนุษย์จะมีความสามารถครอบครองและอยู่เหนือสัตว์ แต่มนุษย์ก็ไม่ควรจะใช้สัตว์เพื่อประโยชน์มนุษย์เกินความจำเป็น ควรใช้อย่างเหมาะสมตามความต้องการเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามแม้แนวคิดเปลี่ยนไปจากเดิมกล่าวคือ เชื่อว่า สัตว์มีความรู้สึกและเจ็บปวดได้เช่นเดียวกัน แต่ในทางกฎหมายสัตว์ก็เป็นเพียงทรัพย์สินของเจ้าของผู้ครอบครอง การทารุณสัตว์ก็ยังไม่ถือเป็นความผิดตามกฎหมาย

¹⁵ Roman Gleyzer, Alan R. Felthous and Charles E. Holzer, (2002), "Animal Cruelty and Psychiatric Disorder," *The Journal of the Academy of Psychiatry and the Law*, 30, (2), 263.

¹⁶ Magaret E. Cooper, (1987), *An Introduction to Animal Law*, England: St. Edmundsbury Press, 14-15.

2.4 การพัฒนาทางกฎหมายในต่างประเทศ¹⁷

ในศตวรรษที่ 17 สถานะของสัตว์เปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญของสังคมมนุษย์ นักกฎหมายเริ่มระลึกว่า แม่มนุษย์จะครอบครองเป็นเจ้าของสัตว์โดยเสมือนเป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่ง แต่สัตว์ก็มีความแตกต่างจากทรัพย์สินทั่วไปโดยสิ้นเชิง เพราะสัตว์มีศักยภาพและความสามารถในการรับรู้ความเจ็บปวดทุกข์ทรมานได้จริง และเห็นว่าเป็นสิ่งไม่ถูกต้องหากปล่อยให้มีการกระทำทารุณกรรมสัตว์เกิดขึ้นในสังคม ถือเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อศีลธรรม จริยธรรม สังคมโดยอมให้มีพฤติกรรมทารุณต่อสัตว์ ถือว่าเป็นสังคมที่ไม่เจริญ ในปี ค.ศ. 1641 กลุ่มผู้เคร่งศาสนาในอาณานิคมอ่าว เมซซาชูเซตส์ (Massachusetts Bay Colony) ได้บัญญัติกฎหมายฉบับแรกของพวกเขามาใช้บังคับกับคนในปกครองโดยเรียกชื่อกฎหมายนี้ว่า The body of liberties ในหัวข้อ Off the Brute Creature ซึ่งกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดให้ความคุ้มครองสัตว์ไว้ 2 มาตรา

“มาตรา 92 ผู้ใดจะกระทำการใดๆ ที่เป็นการใช้อำนาจกดขี่ ข่มเหง หรือทารุณต่อสัตว์ ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิต เพื่อการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ไม่ได้”

“มาตรา 93 ถ้าบุคคลใดต้องจูงหรือขี่ปศุสัตว์ จากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งเป็นระยะทางไกล โดยให้มันบรรทุก ของหนัก หรือปล่อยให้หิว หรือในขณะที่เจ็บป่วย หรือไปในที่อันตราย การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งนี้อาจเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายได้ หากบุคคลนั้นไม่ให้สัตว์นั้นพัก หรือทำให้สัตว์สดชื่นก่อนในสถานที่ที่ถ่ายเท”

ต่อมาได้มีประเทศต่างๆ ได้มีแนวความคิดไม่ต้องการให้คนในสังคมของตนมีความประพฤติที่ไม่ดี ผิดศีลธรรม ได้มีการออกกฎหมายของตนขึ้นมา เช่น

ประเทศอังกฤษปี ค.ศ. 1822 ได้บัญญัติและประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณและการปฏิบัติ ต่อสัตว์อย่างไม่เหมาะสมต่อปศุสัตว์ (Prevention the cruel and Improper Treatment of Cattle Act) ขึ้น เป็นประเทศแรก

ประเทศสหรัฐอเมริกาในมลรัฐนิวยอร์กได้มีการบัญญัติกฎหมายแห่งมลรัฐ (New York's Law of 1829) ในปี ค.ศ. 1829 โดยมีบทบัญญัติห้ามทารุณกรรมสัตว์ในมาตรา 26

ประเทศมาเลเซีย ปี ค.ศ. 1953 ได้มีการกำหนดให้การกระทำทารุณสัตว์เป็นความผิด มีโทษทางอาญาไว้ในพระราชบัญญัติสัตว์ (Animal Act)

ประเทศออสเตรเลีย รัฐนิวเซาท์เวลส์ (New South Wales) ได้บัญญัติพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณสัตว์ (Prevention of Cruelty of Animal Act) ขึ้นมาบังคับใช้ในปี ค.ศ. 1979 เป็นต้น

¹⁷ ถันวรัตน์ โจนโรวรรณ, (2551), “มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันการทารุณสัตว์,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), 97 - 98.

บทบัญญัติทางกฎหมายของประเทศไทย

สำหรับประเทศไทย ได้มีบทบัญญัติปรากฏเป็นครั้งแรกในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 (พ.ศ. 2451) ตรงกับปี ค.ศ. 1908 พบว่า ในภาค 2 ว่าด้วยลักษณะความผิดในส่วนที่ 10 ว่าด้วยความผิดฐานลหุโทษ อยู่ในมาตรา 335 (16) และ (17) ซึ่งบัญญัติว่า

“มาตรา 335 ความผิดฐานลหุโทษ ในฐานกระทำให้สัตว์เกิดภัยอันตรายแก่สาธารณชน แลให้สาธารณชนปราศจากความสุขสบาย.....

(16) ผู้ใดทรมานสัตว์เดียรฉานด้วยความดุร้าย หรือมันฆ่าสัตว์เดียรฉานให้ตายด้วยความลำบาก โดยไม่จำเป็น ท่านว่ามันมีความผิด ต้องระวางโทษขึ้น 3

(17) ผู้ใดทำให้คู่สัตว์หรือสัตว์พาหนะถึงตายหรือมีบาดเจ็บเพราะมันขับขี่หรือบรรทุกสัตว์นั้นจนเหลือขนาดไซ้ร ท่านว่ามันมีความผิด ต้องระวางโทษขึ้น 3”

อนึ่ง ความผิดต้องระวางโทษขึ้น 3 บัญญัติไว้ในมาตรา 332 แห่งกฎหมายนี้ แลท่านกำหนดอาญาสำหรับความผิดฐานลหุโทษไว้ต่างกันเป็น 4 ชั้น ดังนี้คือ ชั้น 3 ท่านว่าต้องระวางโทษลหุโทษเป็น 3 สถาน คือ สถานหนึ่งจำคุกไม่เกินสิบวัน สถานหนึ่งปรับไม่เกินห้าสิบบาท อีกสถานหนึ่งทั้งจำทั้งปรับ เช่นว่ามานี้ด้วย¹⁸

สำหรับกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ได้ใช้บังคับเรื่อยมาจนถึงปี พ.ศ. 2499 เมื่อมีการประกาศใช้บังคับประมวลกฎหมายอาญาแทนกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 เดิมที่ได้ถูกยกเลิกไป แต่บทบัญญัติเกี่ยวกับการห้ามการทารุณและการใช้งานสัตว์เกินสมควรนั้นยังคงมีปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา มิได้ถูกตัดออกไปแต่อย่างใดโดยถูกบัญญัติไว้ในมาตรา 381 และมาตรา 382 ภาคความผิดลหุโทษ¹⁹

“มาตรา 381 ผู้ใดกระทำการทารุณต่อสัตว์หรือฆ่าสัตว์ โดยให้ได้รับทุกขเวทนามันไม่จำเป็น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

“มาตรา 382 ผู้ใดใช้ให้สัตว์ทำงานจนเกินสมควร หรือใช้ให้ทำงานอันไม่สมควรเพราะเหตุที่สัตว์นั้นป่วยเจ็บ ชรา หรืออ่อนอายุ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

และพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.2557 หมวด 5 การป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ตามมาตรา 20 และ มาตรา 21 ซึ่งบัญญัติว่า

“มาตรา 20 ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร”

“มาตรา 21 การกระทำดังต่อไปนี้ ไม่ถือว่าเป็นการทารุณกรรมสัตว์ตามมาตรา 20

(1) การฆ่าสัตว์เพื่อใช้เป็นอาหาร ทั้งนี้ เฉพาะสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร

¹⁸ หยุต แสงอุทัย, (2548), คำอธิบายกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127, พิมพ์ครั้งที่ 6, (กรุงเทพฯ: วิญญูชน), 510-512.

¹⁹ ไพโรจน์ อาจรักษา, (2545), เปิดกรกฎหมายเก่า, (กรุงเทพฯ: นิติธรรม), 43.

- (2) การฆ่าสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์
- (3) การฆ่าสัตว์เพื่อควบคุมโรคระบาดตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์
- (4) การฆ่าสัตว์ในกรณีที่สัตว์แพทย์เห็นว่าสัตว์ป่วย พิการ หรือบาดเจ็บและไม่สามารถเยียวยา หรือรักษาให้มีชีวิตอยู่รอดได้โดยปราศจากความทุกข์ทรมาน
- (5) การฆ่าสัตว์ตามพิธีกรรมหรือความเชื่อทางศาสนา
- (6) การฆ่าสัตว์ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อป้องกันอันตรายแก่ชีวิตหรือร่างกายของมนุษย์หรือสัตว์อื่น หรือป้องกันความเสียหายที่จะเกิดแก่ทรัพย์สิน
- (7) การกระทำใดๆ ต่อร่างกายสัตว์ซึ่งเข้าลักษณะของการประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ โดยผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ หรือผู้ซึ่งได้รับยกเว้นให้กระทำได้โดยไม่ต้องขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์จากสัตวแพทย์สภา ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการสัตวแพทย์
- (8) การตัด หู หาง ขน เขา หรืองาโดยมีเหตุอันสมควรและไม่เป็นอันตรายต่อสัตว์หรือการดำรงชีวิตของสัตว์
- (9) การจัดให้มีการต่อสู้ของสัตว์ตามประเพณีท้องถิ่น
- (10) การกระทำอื่นใดที่มีกฎหมายกำหนดให้สามารถกระทำได้เป็นการเฉพาะ
- (11) การกระทำอื่นใดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ"

2.5 การค้าสุนัขข้ามชาติ

นับเป็นเวลากว่าแสนปีมาแล้ว ที่สุนัขได้พิสูจน์คุณค่าของมันเองให้แก่มวลมนุษยชาติ ได้รับรู้ว่า "สุนัขเป็นเพื่อนที่ดีที่สุดของมนุษย์" สมควรอย่างยิ่งที่จะได้รับสถานภาพการปกป้องชีวิตอย่างดีและปลอดภัยที่สุดแต่เพราะเหตุใดมนุษย์กลุ่มหนึ่งกลับกระทำทารุณกรรมกับเพื่อนที่ดีที่สุดอย่างโหดร้ายทารุณไร้ความเมตตาปราณี มูลเหตุสำคัญมาจากการนำเนื้อสุนัขมาบริโภค ประเพณีวิถีชีวิตวัฒนธรรมการกินของแต่ละประเทศทั่วโลกย่อมแตกต่างกัน แต่ที่ทั่วโลกให้ความสนใจและจับตามาทางแถบเอเชียก็เพราะมีวัฒนธรรมการบริโภคที่แตกต่างออกไป นั่นก็คือวัฒนธรรมการบริโภค "เนื้อสุนัข" ซึ่งตลาดใหญ่ๆ ที่นิยม และซื้อขายเนื้อสุนัขกันจนเป็นเรื่องปกติคึกคักหนีไม่พ้นประเทศจีน เกาหลี ญี่ปุ่น เวียดนาม หรือแม้กระทั่งประเทศไทย²⁰ ยังไม่มีหลักฐานปรากฏชัดว่าประเทศใดบริโภคเนื้อสุนัขเป็นชาติแรก

สำหรับประเทศไทย ความนิยมบริโภคเนื้อสุนัขเป็นอาหารแม้จะไม่แพร่หลายเท่าประเทศอื่นๆ แต่ก็ขึ้นชื่อเรื่อง การลักลอบส่งออกเนื้อสุนัขไปยังประเทศเพื่อนบ้านซึ่งเห็นได้จากข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ ด้วยความที่มีความต้องการเนื้อสุนัขเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้เกิดช่องทางอาชีพ

²⁰ Racha.Dogilike, (2555), เนื้อสุนัขวัฒนธรรมการกินที่ทั่วโลกต่อต้าน, สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2555, จาก <http://www.dogilike.com/content/tip/1653> .

ใหม่ขึ้นมานั้นก็คือ “ขบวนการค้าสุนัข” ที่เป็นกลุ่มที่จะค่อยกว้านซื้อสุนัขตัวเป็นๆ ในแถบชนบทของประเทศไทย โดยอาชีพนี้สร้างรายได้สร้างกำไรเป็นกอบเป็นกำให้กับกลุ่มนายทุนที่ยึดจับอาชีพนี้ได้เป็นอย่างดี²¹

จากความต่างของวัฒนธรรมการบริโภคที่เห็นได้ชัดเจนนี้เอง ธุรกิจการค้าสุนัขข้ามชาติมีเงินสะพัดนับพันล้านมีโซธุรกิจเพื่อประทังชีวิต แต่กลายเป็นขบวนการค้าสุนัขข้ามชาติ ข้อมูลที่รวบรวมได้พบว่าในแต่ละปีมีสุนัขไม่น้อยกว่า 360,000 ตัว ถูกลักลอบส่งขายข้ามแดนไทยไปยังประเทศเพื่อนบ้านอย่างผิดกฎหมาย²² การที่คนกลุ่มหนึ่งนิยมการบริโภคเนื้อสุนัข จึงทำให้เกิดธุรกิจการค้าเนื้อสุนัขขึ้น และมีการขยายตัวมากขึ้นซึ่งต้นทางหลักที่สำคัญคือ ประเทศไทยนั่นเอง โดยมีปลายทางที่เป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีรสนิยมคล้ายคลึงกันอย่าง เวียดนาม จีน ลาว และกัมพูชา เป็นลูกค้าสำคัญ เมื่อความต้องการของตลาดมีมากขึ้น ก็เป็นเรื่องปกติของธุรกิจที่ต้องเพิ่มสินค้า จึงเป็นเรื่องเดือดร้อนถึงเหล่าสุนัขทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นสุนัขจรจัด สุนัขหลงทาง สุนัขที่อยู่ตามวัด สุนัขเหล่านี้อาจถูกมัจจุราชนครบาลนักธุรกิจจับขึ้นรถนำไปแปรรูปเป็นสินค้าอาหารเลิศรส หรือเป็นสินค้าส่งออกทั้งเป็นๆ

2.5.1 การป้องกันและปราบปรามขบวนการค้าสุนัขข้ามชาติ

ปัญหาที่ยังคงมีขบวนการค้าสุนัข มีการลักลอบนำสุนัขเคลื่อนย้ายออกทางชายแดนไปยังประเทศเพื่อนบ้าน พอสรุปสาเหตุสำคัญที่ขบวนการนี้ยังคงดำเนินการอยู่ได้นั้น ประการแรกสาเหตุมาจากค่านิยมและวัฒนธรรมการบริโภคเนื้อสุนัข ซึ่งตลาดใหญ่ที่นิยมบริโภคและมีการซื้อขายเนื้อสุนัขกันจนเป็นเรื่องปกติได้แก่ จีน เกาหลี ญี่ปุ่น เวียดนาม หรือแม้แต่ประเทศไทย ประการที่สอง ช่องทางทำธุรกิจ ทั้งธุรกิจการซื้อขายสุนัขเป็นๆ ที่ยังมีชีวิต และสุนัขชำแหละ ประการที่สาม ยังมีสุนัขจรจัดจำนวนมากในประเทศไทย ผู้ค้ารวบรวมจัดหาสุนัขได้ง่าย และประการที่สี่ ยังไม่มีกฎหมายใช้บังคับโดยตรง

การป้องกันขบวนการค้าสุนัขข้ามชาติ สิ่งแรกก็จะต้องสร้างจิตสำนึกของคนในชาติ การที่ยังมีสุนัขจรจัดอยู่นั้นเกิดเพราะคนเลี้ยงสุนัขปล่อยปละละเลย ไม่ดูแลสุนัขของตนให้ดี มีการนำสุนัขไปปล่อยโดยตั้งใจทั้งกลายเป็นสุนัขจรจัด ทั้งนี้เพราะคนเลี้ยงสุนัขส่วนหนึ่งขาดจิตสำนึกไม่เห็นคุณค่าของชีวิตสัตว์ สิ่งที่จะต้องทำต่อมาก็คือการรณรงค์ปลูกจิตสำนึกรักสัตว์ โดยเฉพาะสุนัข เนื่องจากสุนัขเป็นสัตว์ที่คนทั่วโลกเลี้ยง หากปล่อยให้มีการค้าเพื่อนำเนื้อไปบริโภคอย่างเสรีนั้น อาจจะก่อให้เกิดปัญหาการต่อต้านสินค้าส่งออกจากกลุ่มประเทศยุโรปได้ และสร้างความเสื่อมเสียแก่ชาวพุทธ เนื่องจากชาวพุทธไม่ทำทารุณกรรมสัตว์เลี้ยง ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่

²¹ เรื่องเดียวกัน.

²² คุณเทอร์, Dogazine Pantip, (2555), บันทึกเรื่องเศร้าของหมาทำแร่, สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2555, จาก <http://topicstok.pantip.com/jatujak/topicstok/J3088672/J3088672.html>.

ของประเทศไม่เห็นด้วยหากเปิดให้มีการค้าเนื้อสุนัขอย่างเสรี ก็อาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศได้

การปราบปรามขบวนการค้าสุนัขข้ามชาติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการปราบปรามอย่างเด็ดขาดและต่อเนื่อง เริ่มจากการกวาดล้างจับกุมไม่ให้มีการแลกสุนัขกับถัง ทลายแหล่งลักลอบฆ่าและเนื้อสุนัข จัดตั้งด่านจุดสกัดในเส้นทางที่คาดว่าขบวนการค้าสุนัขใช้เป็นเส้นทางลำเลียงขนส่งสุนัขไปยังชายแดนแม่น้ำโขง ขณะเดียวกันสมควรที่จะต้องมีการแก้กฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันด้วย

2.5.2 กฎหมายที่ใช้บังคับกรณีค้าสุนัขข้ามชาติ

กรณีการค้าสุนัขข้ามชาตินั้น ไม่มีกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะ ดังนั้น เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำการจับกุมผู้กระทำความผิดกรณีดังกล่าวได้ ทำให้การพิจารณาโทษหรือความผิดไม่สามารถทำได้โดยตรง แต่ต้องอาศัยกฎหมายอื่นๆ กรณีตัวอย่าง พนักงานอัยการจังหวัดนครพนม (โจทก์) ยื่นฟ้องผู้กระทำความผิด (จำเลย) ในขบวนการค้าสุนัขข้ามชาติ

นายเร็กซ์ดี มหาวิจิตรชัยมนตรี ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม ได้นำเจ้าหน้าที่เข้าสกัดตรวจยึด จับกุมแก๊ง ค้าสุนัขข้ามชาติขณะลำเลียงขนส่งสุนัขใส่รถบรรทุกเตรียมขนลงเรือในเขตพื้นที่อำเภอบ้านแพง จังหวัดนครพนมก่อนที่จะส่งข้ามแม่น้ำโขงไปยัง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยใช้เรือหางยาวมาคอยรับกรงสุนัข หลังจากส่งข้ามแม่น้ำโขงขึ้นฝั่งลาวแล้วจะมีรถบรรทุกขนาดใหญ่สัญชาติเวียดนามมารับแล้วมุ่งสู่เมืองหลักซาว แขวงบอลิคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จากนั้นจะมุ่งสู่ด่านกาวแจวของเวียดนาม ระยะทางประมาณ 100 กิโลเมตร ในการจับกุมครั้งนี้สามารถจับกุมผู้ต้องหาได้ 5 ราย คือ 1) นายณพดล ไชยวังราช 2) นายมนตรี พันกลาง และนายทาน วันทาน (เวียดนาม) 3) นายอนุสรณ์ มนต์รี 4) นายวีรวัฒน์ สวัสดิ์ เหตุเกิดเมื่อ 11-12 สิงหาคม 2554 โดยตำรวจได้รวบรวมพยานหลักฐานส่งอัยการ ฟ้องต่อศาลจังหวัดนครพนม ส่วนสุนัขของกลางได้นำไปเก็บรักษาไว้ที่ด่านกักกันสัตว์นครพนม รอการตัดสินของศาล

พนักงานอัยการจังหวัดนครพนม ได้ส่งคำฟ้องจำเลยทั้ง 5 แยกเป็น 4 คดี ได้แก่คดีอาญาหมายเลขดำที่ 2051/2554 คดีนายณพดล ไชยวังราช อายุ 40 ปี ชาว ต.ท่าแร่ จ.สกลนคร เป็นจำเลย, คดีอาญาหมายเลขดำที่ 2050/2554 คดีนายมนตรี พันกลาง อายุ 37 ปี ชาว อ.บ้านแพง จ.นครพนม และนายทานวันทาน (ชาวเวียดนาม) อายุ 35 ปี เป็นจำเลย, คดีอาญาหมายเลขดำที่ 2064/2554 คดีนายวีรวัฒน์ สวัสดิ์ อายุ 22 ปี ชาว ต.นาหว้า อ.นาหว้า จ.นครพนม เป็นจำเลย และคดีอาญาหมายเลขดำที่ 2065/2554 คดีนายอนุสรณ์ นุพศิริ อายุ 37 ปี ชาว ต.เหล่าพัฒนา อ.นาหว้า จ.นครพนม เป็นจำเลย ต่อศาลจังหวัดนครพนม ในฐานความผิดร่วมกันค้าสัตว์ (สุนัข) และเคลื่อนย้ายสัตว์ (สุนัข) ภายในเขตสงสัยว่ามีโรคระบาดหรือเขตระบาศชั่วคราวโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นหนังสือจากเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ โดยขอให้ศาลลงโทษจำเลย

1) ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 ตามมาตรา 4 มาตรา 15 มาตรา 17 มาตรา 21 มาตรา 42 มาตรา 49

2) ตามประกาศผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม เรื่อง กำหนดเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด ลงวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวง เรื่อง กำหนดการควบคุมการค้าสัตว์และซากสัตว์ พ.ศ. 2546 ลงวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546

3) ตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 ตามมาตรา 4 มาตรา 5 มาตรา 6 มาตรา 21

4) ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 381 ประกอบมาตรา 83 มาตรา 91 และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 32 มาตรา 33 พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2526 มาตรา 4 ขอบริเวณดัดบรรทุกและทรงสุนัขของกลาง

จากการศึกษาคำฟ้องของพนักงานอัยการจังหวัดนครพนมและคำพิพากษาของศาลทั้ง 4 คดี สรุปมีการใช้บทบัญญัติกฎหมายดังต่อไปนี้ คือ

1) พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 ตามมาตรา 17 เคลื่อนย้ายสัตว์ในเขตการประกาศเขต โรคระบาด, มาตรา 21 ความผิดฐานทำการค้าสัตว์และซากสัตว์ และมาตรา 42 บทลงโทษซึ่งฝ่าฝืนตามมาตรา 17 และ 21

2) พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 ตามมาตรา 5(1) เจ้าของสุนัขต้องจัดการให้สุนัขได้รับการฉีดวัคซีนและมาตรา 21 กำหนดโทษผู้ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 5

3) ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 381 ประกอบมาตรา 83 โดยลงโทษตามมาตรา 91 ความผิดฐานกระทำความทารุณสัตว์ (สุนัข)

อนึ่งโทษจำคุกของจำเลยทั้ง 4 คดีดังตัวอย่างนี้ คือ 8 เดือน 10 วัน แต่จำเลยให้การรับสารภาพจึงลดโทษ ให้กึ่งหนึ่งคงเหลือโทษจำคุก 4 เดือน 5 วัน ส่วนโทษปรับก็เช่นเดียวกัน โดยคิดค่าปรับอัตราตัวละ 40 บาท แล้วลดให้กึ่งหนึ่ง และให้บริวารยนต์บรรทุก ทรงขังสุนัขของกลาง โดยไม่ระมัดระวัง เนื่องจากศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการกระทำในลักษณะเชิงธุรกิจการค้าไม่ได้ถึงผลกระทบต่อสังคม²³

3. บทวิเคราะห์ประเด็นที่น่าสนใจในคดีค้าสุนัขข้ามชาติ

3.1 ประเด็นค่าใช้จ่ายในการดูแลสัตว์ เมื่อสัตว์เป็นทรัพย์สินของกลางที่มีชีวิต การเก็บรักษาของกลาง ย่อมไม่เหมือนกับทรัพย์สินอื่นๆ ต้องมีค่าใช้จ่ายในการดูแลของกลาง เช่นค่าอาหาร

²³ เปรมรัตน์ วิจารณ์ฐาน, (2555), แถลงคำตัดสินของศาลกรณีค้าสุนัขข้ามชาติ, สืบค้นเมื่อ 13 พฤศจิกายน 2555, จาก <http://www.manager.co.th/crime/viewnews.aspx?NewsID=95-40000125984>.

ค่ายรักษา ค่าสถานที่กักขัง ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในการดูแลสัตว์ ควรมีกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเพื่อให้มีความชัดเจนสมบูรณ์มากขึ้น ไม่ให้เป็นภาระแก่หน่วยงานของรัฐที่ต้องดูแลสัตว์ ซึ่งต้องมีค่าใช้จ่ายเกิดจากผลการกระทำของผู้กระทำผิด จึงเป็นการสมควรจะต้องให้ผู้กระทำผิดรับผิดชอบต่อผลการกระทำที่เกิดขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ผู้กระทำผิดมีความเกรงกลัวต่อผลของการกระทำนั้น

3.2 ประเด็นทรัพย์สินของกลาง ในคดีของผู้ค้าสุนัขข้ามชาติจะพบว่าทรัพย์สินของกลางที่เจ้าหน้าที่ตรวจยึดไว้คือ รถยนต์บรรทุก, กงสุณและสุนัขที่ขังไว้ในกรง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 137 บัญญัติว่า “ทรัพย์สิน” หมายความว่า วัตถุมีรูปร่าง ซึ่งคำว่าวัตถุนี้มีความหมายกว้างขวางหมายถึงวัตถุอย่างใดๆ ที่มีชีวิตคน หากเป็นวัตถุจับต้องได้ล้วนมีสภาพเป็นทรัพย์สินทั้งสิ้น ดังนั้น สัตว์ต่างๆ สัตว์ป่า สัตว์ที่มีมนุษย์เลี้ยงรวมทั้งสุนัขจึงต้องจัดเป็นทรัพย์สินด้วย

เมื่อสุนัขเป็นทรัพย์สินของกลาง มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาแตกต่างจากทรัพย์สินอื่นๆ ก็คือ สุนัขเป็นทรัพย์สินของกลางที่มีชีวิต การเก็บรักษาทรัพย์สินของกลางจึงเก็บเหมือนทรัพย์สินทั่วไปไม่ได้ เพราะสุนัขต้องการอาหาร ต้องการน้ำทุกวัน ต้องการการรักษาเมื่อเจ็บป่วย การดูแลของกลางเหล่านี้ต้องใช้งบประมาณค่าใช้จ่ายและยังต้องใช้เจ้าหน้าที่ดูแลทรัพย์สินของกลางนี้ตลอดเวลา นี่คือนิติประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไป

3.3 ประเด็นอัตราโทษตามกฎหมาย จากการพิจารณาที่ศาลสั่งลงโทษจำคุกผู้ค้าสุนัขข้ามชาติทั้ง 4 คดี พอสรุปได้กล่าวคือ ลงโทษจำคุกฐานค้าสัตว์โดยไม่ได้รับอนุญาต 4 เดือน, ฐานเคลื่อนย้ายสัตว์โดยไม่ได้รับอนุญาต 4 เดือน และฐานทำทารุณสัตว์จำคุก 10 วัน จะพบว่าโทษฐานทารุณสัตว์น้อยมาก

3.4 ประเด็นการริบและคืนของกลาง เมื่อพิจารณาคำตัดสินของศาลตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สรุปได้ 2 กรณี กรณีแรก ศาลสั่งปรับทรัพย์สินของกลาง สั่งให้คืนสุนัขของกลางกรณีที่สอง ให้ริบของกลางรถยนต์และกรงขังสุนัข แต่ไม่ได้มีคำสั่งพิพากษาใดๆ เกี่ยวกับสุนัขของกลาง จากการศึกษาพบว่าไม่มีผู้ใดไปขอรับสุนัขของกลางคืนเลย

3.5 ปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการค้าสุนัขข้ามชาติ

ข่าวการจับกุมขบวนการค้าสุนัขข้ามชาติหลายๆ ครั้ง จะเห็นภาพสุนัขนับร้อยนับพันถูกขังอย่างแออัด อยู่ในกรงอย่างแน่นหนาเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ซ้ำแล้วซ้ำเล่า มีคำถามชวนคิดว่าเราจะจัดการกับปัญหานี้อย่างไร

เนื่องจากไม่มีกฎหมายที่จะดำเนินการต่อผู้กระทำผิดได้โดยตรง

กลุ่มผู้รักสัตว์รักสุนัข เทศะแน่มความสงสารให้สุนัข คัดค้านการค้าสุนัข สืบค้นจากผู้ค้าสุนัข กลุ่มผู้ค้าสุนัขก็เรียกร้องให้เปิดเสรีค้าสุนัข เปิดเสรีให้มีการรับประทานเนื้อสุนัข ออกใบอนุญาตให้ค้าสุนัขได้หรือจัดให้มีอาชีพทดแทน

3.6 บทบัญญัติของกฎหมาย

บทบัญญัติของกฎหมายที่นำมาใช้ในการป้องกันการทารุณสัตว์เดิมมีบัญญัติไว้เพียง 2 มาตราเท่านั้น คือประมวลกฎหมายอาญามาตรา 381 และมาตรา 382 เป็นความผิดลหุโทษ

สังคมทั่วไปมองว่าเป็นคดีความผิดเล็กน้อยเมื่อเทียบกับความผิดอาญาอื่นๆ ทำให้เกิดข้อจำกัดและความไม่เหมาะสม คือทำให้ไม่ได้รับรับความสำคัญในการบังคับใช้กฎหมาย เพราะความผิดหลุโทษไม่ถึงเป็นอาชญากรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคม ทั้งที่ความเป็นจริงการค้าสุนัขข้ามชาติส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างมาก

หลังจากที่พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 มีผลบังคับใช้แล้วเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ.2557 อย่างน้อยขณะนี้ก็พอจะเป็นความหวังว่าประเทศไทยจะมีกฎหมายที่ครอบคลุมสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันและนานาชาติรอบประเทศย่อมจะเกิดผลดีขึ้นกล่าวคือ

- 1) จากความหมายของ “สัตว์” ตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ มาตรา 3 ที่มีความชัดเจนมากขึ้น แม้มีได้ระบุชนิด ประเภทของสัตว์ แต่ก็สามารถให้ความคุ้มครองสัตว์ได้มาก โดยไม่ต้องระบุว่าจะต้องให้ความคุ้มครองสัตว์ประเภทใดหรือชนิดหนึ่งชนิดใด
- 2) ทำให้เกิดความชัดเจนของลักษณะการกระทำที่ได้รับการยกเว้นว่า การกระทำใดไม่ถือว่าเป็นการทารุณกรรมสัตว์ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 21
- 3) มีการกำหนดบทลงโทษที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน
- 4) มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ครอบคลุมและชัดเจน

4. บทสรุป

การคุ้มครองป้องกันการสัตว์มิให้ถูกกระทำทารุณกรรม จากเดิมที่มนุษย์เราให้ความสำคัญแก่สัตว์ไม่ต่างไปจากทรัพย์สินสิ่งของที่ไม่มีชีวิต มิได้มองเรื่องสวัสดิภาพของสัตว์แต่อย่างใด กฎหมายยุคใหม่ของนานาชาติรอบประเทศ ได้กำหนดมาตรการให้การเยียวยาสัตว์เพราะสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิต กำหนดให้เจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการต่างๆ ที่จำเป็นแก่สัตว์ที่ถูกทำทารุณกรรม แนวคิดในการบัญญัติกฎหมายของประเทศไทยในระยะเริ่มแรกก็ไม่แตกต่างกัน ขณะที่ต่างประเทศมีการพัฒนาไปตลอดเวลา พบว่าในส่วนประเทศไทยเรานั้นมิได้พัฒนาตามไปด้วย ภาพการที่สัตว์ถูกทำทารุณสามารถพบเห็นได้เป็นประจำ เช่นการลักลอบขนย้ายสัตว์จำนวนคราวละมากๆ ในสภาพที่แออัด เพื่อนำส่งขายตามแนวชายแดน เช่น จีน สุนัข ฐ นอกจากนี้ยังมีสัตว์ป่าอีกหลายชนิด เช่น เสือ ลิง เก้ง จระเข้ หมูป่า ชะนี เป็นต้น นอกจากนั้นการทำทารุณสัตว์ เช่นการทุบ การตี การทรมานสัตว์ในรูปแบบต่างๆ เกิดขึ้นจนกลายเป็นเรื่องปกติ แต่ก็ไม่สามารถที่จะหยุดยั้งการทารุณเหล่านั้นได้

การที่พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.2557 มีผลบังคับใช้แล้วนั้น นับจากนี้มาตรการทางกฎหมายที่จะนำมาใช้บังคับกรณีการทำทารุณกรรมสัตว์ในประเทศไทยจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถให้ความคุ้มครองป้องกันการทารุณกรรมสัตว์

ได้อย่างแท้จริง รวมถึงกรณีของการค้าสุนัขข้ามชาติ ซึ่งเดิมกระบวนการพิจารณาของศาลมีการนำบทบัญญัติของกฎหมายมาใช้บังคับเพียง 4 ฉบับตามที่ได้กล่าวมาแล้ว แม้พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.2557 ฉบับใหม่นี้ แม้มีใช้กฎหมายที่บัญญัติไว้เพื่อใช้บังคับกรณีการค้าสุนัขข้ามชาติ แต่ก็สามารถนำมาใช้คุ้มครองป้องกันการทารุณกรรมสัตว์ได้ทุกชนิดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการพิจารณาของศาล กรณีการลักลอบค้าสุนัขข้ามชาติอาจหยุดยั้งได้หรือลดน้อยลงได้นับแต่นี้ไป

นอกเหนือจากการนำมาตรากฎทางกฎหมายเข้ามาบังคับใช้แก่กรณีการทารุณสัตว์ โดยเฉพาะสุนัขที่เกิดขึ้นในประเทศไทย สมควรที่จะมีการนำมาตรการทางสังคมเข้ามาใช้ควบคู่ไปด้วย โดยการส่งเสริมหรือปลูกฝังจิตสำนึกของคนในสังคม ชุมชน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนให้ตระหนักและเห็นความสำคัญของสัตว์ ในฐานะเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึก มีชีวิตจิตใจเหมือนเช่นมนุษย์ และการชี้ให้เห็นถึงผล กระทบที่ตามมาจากการที่สัตว์ถูกทารุณ ซึ่งหากสามารถปรับเปลี่ยนมุมมองทัศนคติของคนในสังคมโดย เฉพาะในเรื่องการค้าและการบริโภคเนื้อสุนัข ก็ย่อมให้ความคุ้มครองแก่สัตว์ได้นั่นเอง

บรรณานุกรม

- คุณเทอร์.Dogazine Pantip. (2555). **บันทึกเรื่องราวของหมาทำแระ**. สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2555, จาก <http://topicstok.pantip.com/jatujak/topicstok/J3088672/J3088672.html>.
- ไทยโพสต์. (7 กันยายน 2554). **ปลูกจิตสำนึกรักสัตว์ป้องกันกิน/ค้าเสรีสุนัข**. สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2555, จาก <http://www.ryta.com/sltpd/1232126>.
- ธันว์รัตน์ วิจารณ์วรรณ. (2551). **มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันการทารุณสัตว์**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เนื่องน้อย บุญนเนตร. (2537). **จริยศาสตร์ภาวะแวดล้อม: โลกทัศน์ในพุทธปรัชญาและปรัชญาตะวันตก**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเพราะ เทียนแสง. (2543). **กฎหมายอาญา 3 (ภาคความผิดและภาคโทษ)** แนวประยุกต์. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: บริษัทวิทยายุทธ์ จำกัด.
- เปรมรัตน์ วิจารณ์วรรณ. (2555). **แถลงคำตัดสินของศาลกรณีค้าสุนัขข้ามชาติ**. สืบค้นเมื่อ 13 พฤศจิกายน 2555, จาก http://www.manager.co.th/crime/view_news.aspx?NewsID=95-40000125984.
- ไพโรจน์ อาจรัชชา. (2545). **เปิดกรกฎหมายเก่า**. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- สหัส สิงหวิริยะ. (2548). **รวมบทความเกี่ยวกับสาระทางกฎหมาย**. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- สมาคมป้องกันการทารุณกรรมสัตว์แห่งประเทศไทย. (2555). **พันธกิจสำคัญของสมาคมป้องกันการทารุณกรรมสัตว์แห่งประเทศไทย**. สืบค้นเมื่อ 13 พฤศจิกายน 2555, จาก <http://www.thaispca.org/popup/thai.spca.doc>.
- สมาคมพิทักษ์สัตว์ไทย. (2555). **ตระเวนรับแลกถังกับสุนัขในชนบท**. สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2555, จาก <http://www.thaiaga.org/dog-slaughter-house.php>.
- หยุด แสงอุทัย. (2548). **คำอธิบายกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: วิทยุชน.
- ASTV ผู้จัดการออนไลน์. (2555). **เปิดเส้นทางค้าหมาข้ามโขงปลายทางเมนูหูกที่เวียดนาม**. สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2555, จาก http://www.manager.co.th/local/view_News.aspx?News ID-9540000101639.
- ALIVE (All Life in a Viable Environment in Japan). (September 2005). **"Cruelty to Animals."**, 3.
- Frank R. Ascione. (2001). **Animal Abuse and Youth Violence**. *Juvenile Justice Bulletin*. Washington, Dc: Office of Juvenile Justice.
- _____. (2001). **Abuse and Youth Violence**. *Juvenile Justice Bulletin*. Washington, Dc: Office of Juvenile Justice.

- Jessica Vanse, Ed.(2002). "How is animal cruelty defined." **Understanding Animal Cruelty**, 2.
- Katrina Sharman. (2004). "Animal Law in Australia." **Animal Legal and Historical**, 4.
- Magaret E.Cooper. (1987). **An Introduction to Animal Law**. England: St.Edmundsbury Press.
- Mark R. Dadds, Cynthia M. Turner and John McAloon. (2002). "Developmental Links between Cruelty to animals and Human Violence." **Australian New Zealand Journal of Criminology**, 32-34.
- Racha.Dogilike. (2555). **เนื้อสุนัขวัฒนธรรมการกินที่ทั่วโลกต่อต้าน**, สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2555, จาก <http://www.dogilike.com/content/tip/1653>
- Roman Gleyzer, Alan R. Felthous and Charles E.Holzer. (2002). "Animal Cruelty and Psychiatric Disorder." **The Journal of the Academy of Psychiatry and the Law**. 30,(2), 263.